

کاشی کاری های سـردر نیز که موضوع نقوش آن پیشتر ذکر شـد، فارغ از مباحث مربوط به تکنیک

"" ساخت و آشفتگی نقوش در مرمت های بعدی، دارای رنگ هایی عالی و خطوطی زیبا هستند که به کل اثر

۰ ر کر در ی. از شاخص ترین تزیینات اثر باید به ۶ لنگه در فلزی آن اشاره داشت که هر یک بالغ بر چند تن وزن دارند

وهمگى به شيوه ريخته گرى در قور خانه آمادەسازى

اژدها) یا نقش پرنده خیالی «هما» اســـــتفاده شده

ار است. نکته مهــم در درها، به ســاختار اصلی آن بازمی گردد کــه دارای هندســهای منحصر بهفرد

، رویی رویی به زمان ساخت، بسیار پیشرو و خلاقانه آماده سازی شدهاندو حتی این شایبه راایجاد

می کنند که بدون در نظر داشتن پوسته بیرونی،

ی ظرفیتهای لازم برای تبدیل به یک عنصر تزیینی (نردههای جداکننده) را در خود دارند. درخصوص

ر نقش فلزی نیم تنه رضاخان در بخش فوقانی درها، حسین مکی به نقل از مرحوم مدرس نظر ایشان را

(باغ ملی) را ساخته بود، در بالای هلال دو مجسمه

کوچک هم ساخته، نصب کرده بودند که هماز درون و هم از برون مجســـمه رضاخان بود، مثل این که دو

سیه از مدرس پر سیده بود که سےاختمان سر در

میدان مشق چطور است. مدرس در جواب گفته بود: مجسمه بالای سردر مثل رضاخان دورواست».

نمای داخلی اثر به لحاظ تزیینات کمابیش از نمای جنوبی تبعیت می کند، با این تفاوت که آجر کاری

آن بهمراتب ســادهتر اجرا شــده اســت و بهجای

. به ضلع از دو برج هش

برای تزیین در ها از نقوش تجریدی (ش

جلوهای ویژدمی بخشد.

جنین ذکر کر دہاست:

۔ ستون های مدور ، س

«هنگامی کُه ســردار سپه سـ

م مراتد

بناهاي حكومته است سردر باغ ملی از نخستین بناهای حکومتی است که توسط رضاشاه وزمانی که عنوان سردار سپه را در اختیار داشت، در شهر تهران احداث می شود. این بنا بین سال های ۱۲۹۹ تا ۱۳۰۱ خورشیدی در امتداد شمالی-جنوبی ورودی عمارت قزاقخانه جایگزین سردر ناصری (که در گوشــه جنوب شرقی میدان مشق قرار داشت)، با ارتفاعی بیشتر و با سه گذرگاه بزرگ و کوچک ساخته و نقارهخانهای نیز بالای آن . در کتیبههایبالاییمنتهیالیهشرقیب دو مصرع با مضمون «تدیمالملک از اسکندر گرفت فُسر ســـپس گفتا-بنای در گه کســری قرین ُسد سکندر ۱۳۴۰»(تاریخ مذکور هجری قمری است) قرار دارد که حکایت از تاریخ اتمام بنادارد. روی در فلزی، زیر توضیحات مربوط به فرآینددستور ساخت نوسط سردارسپه، عبارت «در قورخانه به دستور و ر مراقبت آقای خسروخان سـردار اعتماد رئیس کل نورخانه ســاخته زینت.بخش بنای تاریخی گردید ور مید. ۱۳۴۱ هجری» حک شده است که نشان از ساخت غادہ از ، رس در، پس از اتمــام بنا دارد. در عین حال، اس عبارت «زینتبخشبنای تاریخی» حاکی از اهمیت بر در آن زمان و نقش نمادین آن به عنوان نشانه ای از قدر تگیری رضاخان است، چراکه اثر در زمان ساخت عمری ندارد که معمر محسبور تاریخی،اشارهبهاهمیتآن دارد. _____

معرفىشد.

طراحی شدہ اس

انگلیس در جبهه غربی تخریب شـ

بنای سردر دارای دو پست نگهبانی در طرفیر . ای از از ای ای ای ای ای ای ای از دروازه شرقی و غربی و اتاق دیدهبانی مسقف بر فراز دروازه ، رودی است و معماران دیگری نیز استاد جعفر خان، رور کی سال میری به رای به رای به رای به معمار کاشانی را در ساخت بنای سردر یاری کردهاند. ستاد اسماعیلی، سفت کاری را انجام داد، ستون ها به دست استاد کریم منیژه و کاشَّسی های آن نیز توسط ستاد خاکنگار مقدم ساخته شده است.

۔ ___رویدےمست∞سیب سیدیسی این بناباآمیزہای از سبک معماری ایرانی –اروپایی بەریژہ در کاشی کاریھا و کلاہفرنگی طراحی شدہ

سردرباغ ملى يادروازهميدان مشق كهبهنوعي نمادتهران

قدیم محسوب می شـــود، به واسطه قرار گیری در مجموعه تاریخی میدان مشـــق، نقش جداگانهای از ماهیت نمادین خـــود را نیز ایفامی کنـــد. این دروازه که زمانی به دســـتور

ضاخُــان وُباهدف نمايش قدرت وَى در كودتاى اســفندُ

کرده، بیشُتر جنبههُای تاریخُی و شکلی آن در ذهن عمومُ جای گرفته است. تبدیل نام آن از دروازه میدان مشق به

دروازه بـــاغ ملی بهنوعی عبور از جنبـــه ُ حکومتی به جنبه مردمی محسوب می شود. به واسطه این اهمیت و در جریان

از آفرینی شهری میدان مشـــق قدیم، سازمان زیباسازی

ئېھر تھران مامورىت يافت نسبت به مرمت و بھسازى سردر

اقدام کرده و انجام آن را به موسسه بگردسه و بهشری طرح دانشگاه تهران محول کرد. بدین منظور مطالعات اولیه آغاز

دانشاه بهزان محول درد، بین متفور مطالعات اوید اعاز و طی نشستهای با متخصصات حزوه میراك فرهنگی، خطوط اصلی كار روشن شب آنچه بیش از هر چیز دیگر مورد انقاق نظر كارشناسان و ماحبنظران مورد مساوره بود، عدم شناب دگی در تصمیم گیری اتخاذ رویكردهایی برای حفظ اصالت در طرح و معال مورد استفاده بود باتوجه

رى بەصلابت ســـاختارى و توان بالاى ثقلـــى اثر، تدابىر اصلى بىرامون تزيينات كاشى كارى،رىختە گرىھاى برنزى درھا،

پاکسازی علمی سطوح، احیای اصالت طرح معماری اثر، مرمت چوب و تقویت ساختار پوشش ها متمر کز می شد.

ىدين منظُور يُک بَررسى ميدانى دَقيق پيرامون مُوار دَفوق سورت پذيرفت و گزارش مذکور توسيط گروه مشــاور به

كارفرماارايه شد.عمليات مستندنگارى به صورت روش هاى

ز کیبی اسّکن با لیزر و تولید ابر نقاط برای ترسیم خطوط صلی بنابه همراه عکاسی کامل مجموعه در ترازهای ارتفاعی

ده بود، به مرور زمان این نقش را کمرنگ تر

بند. ۱۳۹۹ برپا شہ

است. در کاشــیکاری بخش های بالایی از طرحها و تصاویر اسلیمی، مسلسل، میدان جنگ، شخص سردارسپه با تفنگ ماکســیم (اسلحه موردعلاقه انتقال مرکزیت قــدرت از ارگ حکومتی به میدان مشق استفاده میشده است. مرحوم عینالسلطنه ِضاخان)، دو فرشته پیروزی، پرچم سه رنگ ایران، گلوله توپ، یلنگ، شــــبر و خورشید، ســـرودهها و سوم چوب میرد سیرو خورمید سرور کنورید آیا همای قرآنی و نامهای العب به مورت کنیبه نیمای کلاه فرنگی استفاده شده است. روی کنیبه نمای بیرونی سروددهایی از ندیم الملک دیده می شود که بخشی از آن با اشـــاره به تاریخ ساخت و نام سراینده کاشی کاری های این بنا با نقش دو شیر که تاجی را در میان گرفتهاند، پلنگ، شیر و خورشید و مسلسل طراحی شده است. سردر، یک دروازه سوارهرو و دو در برای گذر پیاده در دو سوی آن دارد. در ساخت از مواد مختلفی چون شاسی چدنی، فولاد و برنز استفاده شده، در قورخانه تهران به دست استاد محمدعلی کرمانی ساخته شده است. در بخــش بالایی این بنا، جایگاه دیدمبانسی، نقارهزنی و گذر نیروهای نظامی طراحی شده است. در کاشسی کاری های این بنا

يابان سپه موسوم شــده اس و شجاعت و پهلوانی سردار سپه به کاشی های ممتاز نوشته و بدان جانصب کنند.»

در کتاب خاطرات خود تغییرات روی داده در میدان مشّق در این زمان را چُنین شرح می دهد: «تغییرات طهران-ساختمان های نو-اماانسان مبهوت می ماند وقتى كەنگاەبەبنايىھاي جديدمى كند كەباق بىپولى،ساختناين ھمەابنيە جديدبراي چيست. سورتی که عمار تھای قدیم برای جزئی تعمیر که داردویران می شود. دیوار میدان مشق را برداشته اند هشت ذرع به خیابان مریضخانه وسعت دادهاند. یک سردر بسیار عالی وسـط خیابان روبهروی عمارت قزاق خانه میدهند که بالای آن گفتند مجســمه ردار را خواهند گذاشت.» در جای دیگر می گوید: پر رو پی کرد. «پنجشنبه سلخ جمادیالاولی، ۲۷جدی- سردار سيهاعليحضرت اميدان مشق بهسان قشون دعوت پ ۔ ر – ر – ر – ی ک ک. نمودہ بود.ماہم قضاقور تکی دعوت شدہ بودیم. یک سردر بسیار بســیار عالی که می گویند بیست الی یستوپنچهزار تومان خرج آن شده، سمت جنوبی بیدان به خیابانی که سابقا مریض خانه و امروز پس از آن که ده ذرع از فضای میدان علاوه آن کردند به ساختهاند که هیچ بنایی در عالم از این بی مصرف تر و مهمل تر یافت نمی شــود. فقط و فقط برای آن که مجسمه نیم تنه (بوست) ســردار سپه را وســط آن گذاشته و اشعار زیادی به خطــو جلی به کتیبه های آن در مدحو فنا

ر از بال . از جمله جنبه هـ ای تزیینی این اثــر می توان به ساختار آجری آن اشــاره داشت که نقش سازهای را نیز ایفا می کند. جدای از هشت ستون آجری مد ىر يى تى يىد بىدى رىسى سىرى برى بىرى سرى سرستون ھايى بەنقش برگ كنگر،قاب بندى ھايى از حصیرباف آجـری در نمای جنوبـی اثر وجود دارند که هر بینندهای را مسـحور خود می سازند.

م عناصرىبراىيادبودكودتاىسوماسفندوفتح تهران ت رضاخان وجود دارد که از آن میان می توان تخریب برج و بارو با گلولههای توپ، رضاشاه در حال

تیراندازی،دوفرشته پیروزیرانام برد. سابق بر این در اطراف این سردر، دو اتاقک نگهبانی قرار داشت که به منظور ساخت بنای عمارت پست در جبهه شرقی و ســاختمان کمپانی نفت ایران و ند. سر در باغ ملی را می توان یکی از زیباترین دروازههای تاریخی یران بهشمار آورد. پهنای دروازه باغ ملی از شرق به ،، حدود ۲۶متر اســت که با احتساب برجهای گرچه عنود ۲۰۰۰ میراند. گهبانی سابق به کمتر از ۴۷متر میرسد.ارتفاع بنا حدود ۲۲متر تازیر علمک پر جو ۲۵متر تانوک آن

است. از فضای فوقاًنی با کارگرد نقاره خانه و با هدف مرمت وبهسازی سر در میدان مشق؛ سیاست ها و چالش ها صلايت ٩٥ساله

> **پاسر جعفری** مدیر طرحهای شهری سازمان زیباسازی شهر مختلفانجام شدودرنهايتاز تركيباين روشها مجموعه

نقشههایی کامل به همراه تصاویر اور تو از زوایای مختلف بەعنوان سندپشتىبان آمادەسازى شد.با توجە بەضعف در تزيينات كاشى وخطرر يختن آنھادراثر عمليات ساختمانى، در نخستين گاه، تثبيت و تقويت پيوند آنهاباسطح زيرسازي صورت پذيرفت، البته اين امر با تعويض قطعاتي كه پيش از موجدار جايگزين شــ ابرزيهاشتناه نصب شده بودند باحذف كاشي هاي غبر مر تبط براه بود. تهیه شناسنامه برای هر یک از کاشی ها از ج قداماتی بود که در راستای سیاست تولید مستندات علمی توسط گروه مشاور صورت پذیرفت. قطعات تزیینی برنزی در اصلی در جریان مرمتهای پیشین با نمونههای برنجی جایگزین شــده بود و بخش عمدهای از ایــن تزیینات نیز سط تخريبگران آثار هنری و سارقان اين آثار از جاي خود کنده شده بودند. بر این اساس آزمایش های تعیین آلیاژ در ازمایشگاه صورت گرفت و پس از مشخص شدن درصد نرکیب مواد، نسبت به ساخت آلیاژ و ریخته گری قطعات ار لیب موانسید. اقدام شد. نظر به این که در ساختار قطعات اصلی از روش قالب گیری ماسهای استفاده شده بود، برای ساخت کمبودنیز همین روند در دستور کار قرار گرفت. پاکسازی و تثبیت نیز با استفاده از روش های شیمیایی و فیزیکی (به نناسب مسائل مربوطه) پیش برده شد. طی گمانهزنی های صورت گرفته مشخص شد پلان ضلع شـرقی در دورهای تغییریافته که این مسأله علاوه بر تغییر شکل متقارن پلان داخلی، به لحاظ فضایی نیز آسیب هایی را به همراه داشت کهاز جمله آنهااز بین رفتن بخشی از فضای اتلق واختصاص آن به پلههای الحاقی بود و به شکلی دیگر به افزایش ارتفاع پوشش و تغییر سیمای نمای جنوبی منجر شده بود. به این منظور، حذف الحاقات و باز گرداندن پوشش به شکل اولیه

ده بودند، مجددا اجراً ش بەاين شد كە .

پس از دریافت تأییدیه از شورای فنی میراث فر هنگی انجام

ذیرفت. یکی دیگر از مشکلات عمدہ اثر، به تأثیر پیریند بعی بینی بیرا ر مسمرت معموم به نام رز طویت نزولی ناشی از آسیب ورق های شیروانی و پوسیدگی های موضعی آنها باز می گشت بدین منظور، تمامی ورق های شیروانی که بعضا طی مرمتهای سالیان گذشته با ورق بوبی خُرپا (متأثّر از لزوم سُــرعت در ســـاخت اثر)، بعضاً نصالات مناسبی نداشـــته که تقویت اتصالات و تعویض قطعات آسیبدیده را به همراه داشت. در و پنجرههای چوبی که دچار بیماری های متداول چوب، نظیر پوسید کی نورانی از رطوبت یا حمله حشــرات بودند تا حدامکان مرمت و در خی موارد تعویض شدند. در این میان، تلاش برای حفظ بر می مورد عربی سند در بی بین بری بری بری بری در چشمانداز اولیه نسبت به میدان مشق، منجر به این شد که بااستناد به تصاویر تاریخی، قاب میانی از الحاقات ثانویه آزاد وبه شکل اولیه مرمت شــود. قرار گیری اثر در محل یکی از خیابان های اصلی شهر و عبور آزادانه شهروندان از یکسو و مجاورت با مجموعه های شـــاخصی چون دانشــگاه هنر و پژوهشگاه میراث فرهنگی باعث شــده روند اجرا همواره با طيف مختلفي از نظرات، نقدها و تشــــويق ها مواجه باشد.

: - - - کی در - - - - رز ز سوی دیگر، همانند ســـایر پروژههای شهری که سرعت جرا از اهمیت بالایی برخوردار است، این پروژه نیز با مقوله زمان بندی محدود مواجـــه بود و برآیند محدودیت زمانی و قرار گیری در معرض نقد کار شناسانه و غیر کار شناسانه باعث فرار گیری در معرف نقد (شناسانه و عیر (شناسانه) می شود هریک از اقدامات با مسائل خاص خود همراه باشد با این حال حمای کار فرما از ازدوم اجرای اقدامات بصور علیه و تاکید موسسه پژوهشت فرهنگ و هنر دانشگاه تهران (باعنوان مجری) بر این امر، باعث شده هر دو جبهه عملیات اجرایی ومطالعاتی به مواز ات هم پیش بر دهشود.

همه ویژگی های چنین فضایی باشـــد معرفی کرد. فضاهای شهری تاریخی اغلب دستخوش مناسبات مدرن شهر امروزی، کار کرد اصیل خود رااز دست داده دچار دگر گونی و تغییرات بنیادین شدهاند که البته ىردارىرىسى مىسە پەرمىر بورى دىيىر سەيىدىن سىسىدى مىسى مرى)ستاجتناب ئايذىر. امانكتە اين جاست كە تجربيات موفق شھرى،متذكر اين نكتەاند كە فضاهای شهری در عین پاسخگویی به نیازهای امروزی، ظرفیت حفظ ارزشهای تاریخی و خاطره ذهنی گذشته را نیز داشته اندو دستیابی به چُنين الگويي متضمن ادراک محيطي متفاوت وحس مکاني ويژهاي از پ ین فضایی خواهدبود. چنین فضایی خواهدبود. ۔۔۔ میدان مشق تھران، نمونه منحصر بەفرد چنین فضای شھری است که جامعیتی ویژه در آن دیده میشــود. میدان مشق در قلب پایتخت ۲۳۰ ســاله ایران جای گرفته و مجموعه ای است که بستر بسیاری از حوادث مهم سیاسی، اجتماعی و فرهنگی معاصر بوده است؛ فضایی که از یک سو تجربه تاریخی (پیش چشم مخاطب میگذاردواز سوی دیگر تجربه ای از زندگی روزمره کنونی، ویژگی استثنایی دیگری که میدان

، در کارر کارر را کارر کاری در کاری می در کام دیگری از مشق دارد، اتصال آن، بازوهایی است که هر کدام راوی بخش دیگری از حوادث تاریخی واجتماعی معاصرند.در سمت غربی میدان، خیابان سی موت دریدی بندهی مدیره در معدومی میون بیمان می بینان سی تیر (قوامالسلطنه) از نظر فرهنگی و مذهبی بسیار حایز اهمیت است و در سوی شرقی، خیابان فردوسسی (علاءالموله) به چیت سیاسی و اقتصادی پررنگ و باهمیت است.از طرف دیگر نیز این فضا بامیدان امام خمینی(توپخانه)درارتباطی تنگاتنگاست که خوداین میدان فضای شهریبسیار مهموقابل توجهیاست کهاز هر سوبه یکیاز خیابان های

تاريخی ومهم تهران متصل می شود. در حدود ســال ۱۱۸۵ مش کــه جنگ اول ميان ايران و روســـ درگرفت، فتحعلیشـــاه و فرزندش عبلی میرزا برای مقابله باار تش سازمان یافته و مجهز روسیه دست به دامان انگلستان و فرانسه شدند. فرانسه یک هیأت هفتادنفری رابه ریاستژنرال گاردان به ایران فرستاد.

تخريباين باغ در سال ١٣١٢ ه. ش، نام آن همچنان روى سردر باقىماندە است. احداث باغ ملى بس تهران و دیگر شهرها میشوند. در مطلبی که در ۱۳ مدمله ۱۳۰۷ بهرماه ۱۳۰۷ شمسی در روزنامه اطلاعات به چُاپ ، سیدآمدهاست:

«این اســم، اندک زمانی اســت به گوش ها آشنا یں سے بہت عرصی میں مانی مسے به دوس ها اشتا شدہ است، پارسال این وقت باغ ملی نششتیم و خوشہ جنانه حالا دارای باغ ملی هستیم باغ در طهران اطراف شہر زیاد است، باغ ملی میں درگ و طهران اطراف شـــهر زیاد اســـت. باغهای بزرگ و مصفاو پارکهای مجلل و آراســـته متعدد موجود است، ولی باغی که درواقع تفر جگاه عمومی باشد و شب و روز محل استفاده و تفریح عامه قرار گیرد جود نداشت. راستی برای طهران مرکز و پایتخت بران باستانی ناشایسته است و باورنکردنی بود که ایران باستانی ناشایسته است و باورنکردنی بود که باغ ملی نداشته باشد در حالی که که امروزه در اروپا . ے کی هر دهکده یک باغ ملی و هر شهر کوچکی چنا باغ ملی و تفرجگاه عمومی دارد. این باغ در قس ىربى ميدان مشق از چندى به اين طرف رسما داير مربی میدن مسی تر چندی بری مرک (مسه می شده واز عصر الی پاسی از شب گذشته، صدها مرد و زن در خیابان هاو کنار باغچه های پر از گل وریاحین سدهامردو و از هار دیده می شوند که ایابا و دهابا قدم می زنند و گردش می کنندوبه تفرج در آن جااشتغال می یابند. برساني منابع بلديه موغرياتري دارند و آيايي بسد نمى دانم اولياء بلديه چه نظرياتي دارند و آيايي باغ ملى راب همين حال مي گذارندو يا اقناع نشده تكميل خواهند كرد؟» (ر كروزنامه اطلاعات-١٣ مهرماه۱۳۰۷شمسی). بااحداث دو ســاختمان شــرکت نفـ

ت ايران و انگلىس ، ادا، ، ست بلديە در همان سال ها، دو پ نگهبانی واقع در قسمت غربی و شرقی سردر تخریب میشودو منظره زیبا و منفرد بنای سردر تا حدودی تحت تأثیر دوبنای مجاور خودقرار می گیرد.

درباره سردرباغ ملى درقلب پايتخت **پیوندتجربه تاریخیوزندگیروزمره شهری**

على رنگجيان اعض

با عقب نشستگی و تزیینات کاشـــی کاری (لژیون قزاق با لباس،ها، کلاهها و سلاحهای ویژه خودشان)

جایگزین شدہ اســـت اما دو قاب از کاشی کاری ہای

قوش آن بەنوعى با ايجاد تصويرى سەبعدى، مدرن

به شمار می ود. در طبقه فوقانی نیز سه قاب پنجره متقارن در دو جبهه شمالی و جنوبی واقع شده که

براساس مستندات تاريخی،قاب ميانی ابتدابه ساكن فاقد شيشـــهخور بوده و چشم\نداز كاملی نسبت به

محوطه میدان مشق را در اختیار قرار میداده است. در ادوار بعدی و بهواسـطه تغییر کاربری سردر، دو عدد چوب چهارتراش بهصـورت صلیبی به میانه

قاب اضافه شده، با افزودن زوار، امکان شیشه گذاری

، بوشش نهایی بااستفادهاز خر پای چوبی و شیروانی

بر کې یې یې د دواتاق شرقی و غربی این ساختار، اجرا شده است. در دواتاق شرقی و غربی این ساختار، به ساده ترین شکل ممکن اجرا شده، در ساختار میانی

. طی پنج مرحله انتقال نیــرو، از دو عنصر قوسدار (مقعر و محدب) و برای ساخت هر یک از قوسها، از

رمسرو حدب وبری چهار قطعه متوالی ووصله هایی جانبی استفاده شده است. با توجه به استفاده از چوب هایی با ایعاد متغیر،

معمولا شكل هندسى بغدست آمده يكدست نبوده

و بعضا مجبور به استفاده از لقمه هایی برای تسطیح زیرسازی شیروانی کوبی شدهاند. مهم ترین عناصر

رسر این ایرانی برای برای برای برای این ایرانی اوران سازمای در مجموعه میانی، یک دیر ک قائم با قطر تقریبی ۱۸ الی ۲۰ سانتی متر است که به کمک

نیر های افقی ، نیر وهای وارده , آبه دیوار های جانبی

یر کا بی ازر عاری بالاتر، خود پذیرای عناصر منتقل کرده، در ترازهای بالاتر، خود پذیرای عناصر نقلی دیگر است. بخشی از این نیروهانیز به کمک۶

عددستون كمكى درجهار كنجوميانه طولى ديوارها

. با احداث باغ ملی در ســال ۱۳۰۷ هش، ســردر

ميدان مشق به سردر باغ ملي معروف شد و با وجود

رافراهم كردماند.

.ر می. اجراشده اسه

ىھارمىشوند.

امروزه شايد كمتر بتوان يك فضاى شهرى تاريخى جامع راكه شامل

نماى شمالى بهمراتباز ساير قابها متفاوت

یکیاز کارهایی که این هیـــأت برای تقویت نظام ایران به آن پرداخ تربیت پیاده نظام بود. لذا زمینی به ایعاد تقریبی ۲۰ آقد مر ۲۰ قدم (در حدود ۲۵ هکتار) در خارج از شــهر و در کنار خندق شمالی برای آموزش حر کات منظم(مشق نظام)اختصاص دادهشد این میدان قبل از تشکیل میدان مشق بخشــیاز میدان تیر ارتش محسوب می شد و علت انتخاب آن میدان به منظور مشق ســربازان، نزدیکی به میدان

وتعدیک او بود. توپخانه وعمارت ارگ بود. میدان مشق که به منظور تمرین و مشق نظامیان درزمان فتحعلی شاه ساخته شده بود با گذشت زمان تغییرات کالیدی را به خود دید و ساختمان ها وُ عمارتهای متعددی را در طی زمان از دوره قاجار تا حال حاضر در دل خود جای داد. نخستین حرکت ساختن دیوارهای مر حرص حود جای داد نخستین حرکت سآختن دیوارهای مشتمل بر طاق نماهای آجری بر گردمیدان مشق در حدود سال ۱۲۴۰ ۴۰، میه دستور میر (محمد دخا ۱۵۰۰

ن بر سای ۲۰۰۰ بری بر سیسی مسی مرحدود سال ۱۱۲۰ ش به دستور میرز امحمودخان قاجار سپهسالار بود. قدیمی ترین ساختمان این مجموعه عمارت قزاقخانه است که در ســـال ۱۳۸۰ هجری قمری و در زمان ناصرالدینشاه پی ریزی شده است. پس از دوره قاجاریه و با شروع سلسله پهلوی که توسعه شهری با جایگزینی الگوهای شهرسازی غربی همراه بود، نظم محلهای شهر سنتی به هم ریخت و شکل های جدید فضایی و کالبدی به وجود آمد. بديدترين بناي محوطه نيز، كتابخانه و موزه ملي ملك است كه بناي آنبر گرفتهاز معماری سنتی ایران و در سال ۱۳۷۵ خورشیدی ساخته

ساختمان های میدان مشق که در سال های گذشته مورد حفاظت و مرمت قرار گرفته اند با چهره جدیدی که از ســرد باغ ملی روزمایی خواهد شد، مکن مناسبی برای تداعی تهران سال های نهچندان دور خواهد دبود اگر چه امروز هم اگر گذرتان به آن حوالی بیفتد دار بست.ها

راکه دال بُر مرمت سردَربَاغ ملی استَ، خواهیددید. «بخشی از مقاله «سکوت، سکون و حرکت در میدان مشق». رنگچیان، نشریدهنرهای کاربردی، شمار مچهارم، تابستان ۱۳۹۲.